

STICHTING MUSICALMAKERS

ACTIVITEITENVERSLAG 2024

1 Inleiding

2024 bleek een jaar van uitersten voor MusicalMakers. De lach en de traan, de komedie en tragedie zijn de klassieke tekens en genres binnen het theater en ze konden niet toepasselijker zijn op het MusicalMakers-jaar 2024.

Met de definitieve aanstelling van Ulrike Bürger-Bruijs als directeur-bestuurder eind 2023 na een half jaar interim-bestuurschap, het vertalen van het nieuw ingezette beleid naar meerjarenplannen voor de aanvragen die ingediend zijn in januari 2024 voor de landelijke basisinfrastructuur en vierjarige ondersteuning vanuit het Amsterdams Fonds voor de Kunst en de opstart van veel activiteiten waaronder leesvoorstellingen van Cirkels en Koud Vuur, begon 2024 met veel energie en een positieve blik op de toekomst. De lach stond op de gezichten van makers, producenten en teamleden om wat er in Weesp begon te ontstaan: een ontwikkelhub voor de Nederlandse musical.

Dit sloeg om naar een traan toen op 3 juli het advies van de Raad voor Cultuur gepubliceerd werd waarin, ondanks een positieve beoordeling, geadviseerd werd om MusicalMakers niet opnieuw op te nemen binnen de BIS. Een ongelooflijke schok die als donderslag bij heldere hemel de tweede helft van het jaar veranderde in een les van omgaan met onzekerheid en een nieuwe realiteit. Na ook, ondanks een positieve beoordeling, onder de zaaglijn te zijn beland bij het AFK, bestond de tweede helft van 2024 uit het verwerken van de initiële schok, het met z'n allen de schouders eronder zetten om deze mooie plek niet verloren te laten gaan, lobbyen voor eventuele doorstart, gesprekken met makers die door het wegvallen van de structurele financiering hun trajecten in rook zagen opgaan, het doorzetten van geplande activiteiten in het najaar van 2024, de bergen aangepaste beleidsplannen en begrotingen om alle scenario's goed te onderzoeken en de vele uitgestoken handen en gesprekken die we gehad hebben om ervoor te zorgen dat de ingezette weg van MusicalMakers niet zou wegvallen.

We hebben gesproken met theaters, producenten, fondsen, overheden en andere stakeholders, maar al deze lobby en inspanningen hebben helaas niet geleid tot het vinden van de broodnodige structurele subsidie en financiering. Ook hebben we verschillende (doorstart)scenario's opgesteld en doorberekend, maar daaruit bleek dat projectsubsidies een te onzekere basis zijn voor de schaal waarop een ontwikkelinstelling moet werken om impact te kunnen maken. Daarom hebben we het moeilijke besluit genomen om de activiteiten van MusicalMakers af te bouwen richting het eind van 2024, een goede afwikkeling te laten plaatsvinden van de ontwikkeltrajecten die nog liepen, met een aantal activiteiten de musical in Nederland nog net dat laatste ontwikkelzetje te geven en op 31 december 2024 de deuren te sluiten.

2.1 Meerjarige subsidieaanvragen 2025–2028

In januari 2024 zijn meerjarenbeleidsplannen ingediend bij de Raad voor Cultuur en het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Voor de Raad van Cultuur ging het om een hernieuwing van de plek van MusicalMakers in de culturele basisinfrastructuur (BIS) binnen de categorie Ontwikkelinstantie. Bij het AFK vroeg MusicalMakers voor de eerste keer aan binnen de Regeling Meerjarige subsidies 2025-2028. Vol met plannen voor de toekomst en vertrouwen in de doorontwikkeling van het uitgezette beleid, de ontwikkeltrajecten die zijn opgezet en het MusicalMakers-team dat zich onvoorwaardelijk zou inzetten voor de ontwikkeling van musical in Nederland.

Maar begin juli kwam het bericht dat het reactie van de Raad voor Cultuur positief was op de plannen van MusicalMakers voor de toekomst, maar dat het advies aan de minister toch zou zijn om MusicalMakers niet opnieuw op te nemen in de culturele basisinfrastructuur voor 2025-2028. Hiermee kwam direct het voortbestaan van MusicalMakers in gevaar, omdat de BIS-subsidie het grootste deel van de dekking van de toekomstplannen besloeg.

Daar kwam begin augustus een andere grote klap bovenop: van het Amsterdams Fonds voor de Kunst ontvingen we het bericht dat ook deze aanvraag positief beoordeeld was, maar onder de zaaglijn was beland. Ook deze uitslag kwam totaal onverwachts en had als resultaat dat er geen enkele meerjarige ondersteuning voor MusicalMakers beschikbaar zou zijn.

Sinds deze berichten van de Raad voor Cultuur en het AFK zijn we druk bezig geweest met het uitwerken en uitdenken van alle mogelijke scenario's, hebben we vele gesprekken gevoerd met beleidsmakers, fondsen, makers en andere betrokkenen en hebben we een reeks aan acties ondernomen om aandacht te vragen voor de ontstane situatie bij MusicalMakers. Een overzicht:

Landelijk

- Direct na de publicatie van het advies van de Raad voor Cultuur hebben we een openbare reactie gegeven via verschillende (online) kanalen. Stakeholders zoals makers, fondsen en beleidsmakers zijn persoonlijk op de hoogte gebracht van het advies en onze reactie hierop. Daarop kregen we veel steunbetuigingen terug vanuit makers, theaters, gezelschappen en de kunstvakopleidingen.
- Een artikel op de website van de [Theaterkrant](#) (7 juli 2024) belichtte de situatie voor de Nederlandse musical met het wegvallen van de subsidie voor het genre binnen zowel de BIS als (deels) binnen het FPK. Ook werd het persbericht over de uiteindelijke sluiting van MusicalMakers overgenomen door verschillende (musical)theaterwebsites.
- Samen met andere NAPK-instellingen die ondanks positieve beoordelingen bij de Raad voor Cultuur of het Fonds Podiumkunsten geen (advies tot) toekenning van subsidie kregen, is een publieksactie opgezet met bijbehorende handtekeningenactie: #laathetdoeknietvallen. MusicalMakers kreeg een eigen pagina en heeft de link naar de petitie actief gedeeld. Uiteindelijk zijn de ruim 30.500 handtekeningen aangeboden in de Tweede Kamer aan de cultuurwoordvoerders van de verschillende partijen.
- Met het NAPK (Nederlandse Associatie Podiumkunsten) hebben we overleg gevoerd over een strategie voor het opzetten voor de politieke lobby op zowel lokaal als landelijk niveau.
- Samen met andere organisaties die ook geconfronteerd werden met het wegvallen van landelijke subsidie vanuit de BIS en/of het FPK, is gekeken naar het opzetten naar een gezamenlijke lobby richting de landelijke politiek met betrekking tot de adviezen van de Raad voor Cultuur en het Fonds Podiumkunsten. Helaas kwamen we daarbij tot de conclusie dat het genre musical en de verschillen tussen de kaders waarbinnen een BIS-instelling en FPK-aanvrager vallen te verschillend zijn, waardoor een gezamenlijke lobby niet zinvol bleek.
- Overleg heeft ook plaatsgevonden met VVTP (Vereniging Vrije Theater Producenten) over aanvullende steun, maar dit heeft niet tot een concreet plan geleid.
- Op 26 augustus is in een gesprek op het Ministerie van OCW aangegeven dat de minister het advies van de Raad voor Cultuur vrijwel zeker zou overnemen en dat MusicalMakers en het genre musical definitief uit de BIS zouden vallen.
- Op 28 augustus hebben we brandbrieven gestuurd naar minister Bruins van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en naar cultuurwoordvoerders van de verschillende fracties in de Tweede Kamer. De cultuurwoordvoerders van PVDA/GroenLinks en de VVD hebben gereageerd en aangegeven deze informatie mee te nemen in hun voorbereidingen voor debatten. Dit heeft echter niet geleid tot Kamervragen of het niet overnemen van het advies door de minister.
- Na het definitieve besluit van de minister op Prinsjesdag (17 september) is overwogen om bezwaar aan te tekenen tegen deze beslissing, maar daarvan is afgezien. De reden was de lange en kostbare behandelingsprocedure van het bezwaar, die in de huidige situatie te veel tijd in beslag zou nemen en waarvan de uitslag te laat zou komen voor het overeind houden van de organisatie.

Amsterdam

- Na het bekend worden van het advies van de Raad voor Cultuur is direct contact geweest tussen MusicalMakers en Brigitte van Dijk-Weesie (ambtenaar bij de gemeente Amsterdam, verantwoordelijk voor het cultuurbeleid in onder andere Weesp). We waren hoopvol dat de aanvraag bij het AFK gehonoreerd zou worden en dat, ondanks het wegvallen van een grote subsidiënt, daarmee een doorstart mogelijk zou zijn. Maar dat bleek begin augustus helaas niet het geval.
- Half augustus is vanuit de Weesper instellingen van de Cultuurtafel een brandbrief gestuurd naar wethouder Meliani, omdat Weesp volledig buiten de boot dreigde te vallen binnen de toekenning van Amsterdamse cultuursubsidies. Op 17 oktober bleek dat de gezelschappen "op de zaaglijn" gerepareerd zouden worden, waardoor onze burens van Jakop Ahlbom Company wel het gehonoreerde bedrag ontvangen. Maar voor de aanvragen onder de zaaglijn kwam deze hulp niet beschikbaar.
- Op 3 september heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen Araf Ahmadali, directeur Kunst en Cultuur van de Gemeente Amsterdam, Brigitte van Dijk en de vertegenwoordigers van vier cultuurinstellingen uit Weesp om de ontstane situatie in het stadsgebied verder toe te lichten en te bespreken, met een vervolggesprek op 23 oktober over de toekomst van de culturele infrastructuur in het stadsgebied. Ook heeft er in de tussenliggende periode een gesprek plaatsgevonden tussen de vier Weesper instellingen en wethouder Meliani waarin opnieuw de situatie werd benoemd en benadrukt werd dat het van groot belang voor Weesp is om een eigen culturele infrastructuur op te bouwen en in stand te houden.
- Op 6 november heeft Ulrike ingesproken op een inspraakavond van de Commissie Financiën, Kunst & Diversiteit. Hierin heeft zij de ontstane situatie in Weesp geadresseerd en de wethouder en gemeenteraad met klem gevraagd alternatieve gelden te vinden voor de culturele infrastructuur in Weesp.
- Vervolgens heeft er nog een vervolggesprek plaatsgevonden met Araf, Brigitte en het stadsgebied, maar dit heeft uiteindelijk niet op tijd geresulteerd in een toezegging voor structurele financiële steun.

Fondsen

- Er is contact opgenomen met de VandenEnde Foundation, die als founding partner van MusicalMakers eerder meerjarig steun heeft verleend. Nieuwe meerjarige ondersteuning bleek niet mogelijk, voor projecten stond de VandenEnde Foundation open voor aanvragen.
- Voor het Amsterdams Fonds voor de Kunst is een aanvraag ingediend binnen de Regeling Ontwikkeling 2025-2028 voor 2025 en 2026. Van tevoren hebben we contact gehad met het AFK, omdat de hernieuwde planning en invulling van de procedure pas laat (eigenlijk te laat) duidelijk maakte of deze aanvraag gehonoreerd zou worden. Toch is het besluit genomen om een aanvraag in te dienen. Helaas is deze aanvraag afgewezen vanwege overvraging van de regeling.
- Met verschillende fondsen is contact over de gang van zaken en mogelijkheden voor aanvragen. Met Fonds Podiumkunsten, VSBfonds, Fonds 21 en Cultuurfonds zijn gesprekken gevoerd, waarin we hebben gesproken over de gevolgen van de overheidsbesluiten voor de ontwikkeling van het genre en het musicaltalent in Nederland. Dit waren zeer positieve en constructieve gesprekken, waarin de fondsen aangaven MusicalMakers graag te willen ondersteunen maar dat het hierbij zou gaan om projectbijdragen en geen structurele ondersteuning.

2.2 Het doek valt

Al deze lobby en activiteiten hebben helaas niet geleid tot het vinden van de broodnodige structurele subsidie en ondanks diverse uitgewerkte scenario's voor een doorstart in afgeslankte vorm, is het besluit genomen om de activiteiten van MusicalMakers af te bouwen richting het eind van het jaar, een zo goed mogelijke afwikkeling te laten plaatsvinden van de ontwikkeltrajecten die op dat moment nog liepen en met een aantal laatste activiteiten de musical in Nederland nog net dat ontwikkelingszetje te geven waar de sector zo'n behoefte aan heeft.

In het laatste half jaar is er via alle mogelijke wegen gezocht naar manieren om de plek en functie van MusicalMakers te behouden. Maar dat heeft helaas niet mogen baten. Een ontwikkelinstelling kan niet zonder structurele steun functioneren en zeker binnen het genre musical zijn de ontwikkelfasen te kostbaar en te lang om op projectbasis en -financiering te kunnen werken. Met ontwikkeltijden van minimaal 3 jaar voor een nieuwe musical kan niet van een in 2020 nieuw opgerichte ontwikkelinstelling verwacht worden dat er eerder dan 2024 producties in de zaal gebracht worden. Maar daar is de huidige subsidiesystematiek niet op ingericht, want met peiljaren 2021 tot en met 2023 lijkt de output beperkt terwijl er een groot aantal producties in ontwikkeling was.

De lacune die door de Raad voor Cultuur geconstateerd werd in 2019 binnen het musicalveld is ondervangen en ingevuld door MusicalMakers. Door de gesprekken, maaktrajecten en activiteiten die door MusicalMakers geïnitieerd zijn, zijn theaters, producenten, fondsen, opleidingen en makers bij elkaar gebracht die voorheen op hun eigen eilandjes functioneerden. Met activiteiten als de Musical Talk en Musical AfterTalk heeft MusicalMakers als katalysator iets opengebroken dat door alle aanwezigen (zowel producenten en makers als fondsen) erkend wordt als tot dan toe ontbrekend in de theatersector als geheel (niet alleen binnen musical). De conclusie van de Musical AfterTalk in november was dan ook dat de theatersector en de makers behoefte hebben aan een instelling zoals MusicalMakers die dit soort gesprekken faciliteert en als bruggenbouwer tussen de verschillende actoren fungeert. Deze lacune ontstaat dus weer opnieuw nu MusicalMakers de deuren sluit. We hopen dat de sector hierover onderling en met de Raad voor Cultuur in gesprek blijft gaan, zodat het structurele ondersteuning van het genre komt.

3 Activiteiten

2024	Prognose KEN getallen	Realisatie KEN getallen	Prognose Speelbeurten	Realisatie Speelbeurten	Prognose Bezoekers	Realisatie Bezoekers
Genre-/talentontwikkeling						
Imagine	0	4	0	0	0	4
Research en development	7	17	0	0	0	17
Schrijftraject met theatrale lezing (eerder: Schrijf- en componistentrajecten)	8	4	24	38	1800	3139
Workshopvoorstellingen (eerder: Werkplaatsvoorstellingen)	3	3	9	7	900	379
Uitstroom midden/grote zaal	0	1	0	1	0	280
Talentontwikkeling						
Masterclass (eerder: Lounges/ Musical Monday)	1	1	3	2	600	314
Writer's Room	1	1	3	2	220	78
Writer's Lab	1	1	3	1	50	56
NTF Muziektheaterprijs	1	1	0	1	0	0
Musical Talk (eerder: Congres)	1	1	2	1	150	100
Musical AfterTalk	0	1	0	2	0	49
Creatief spreekuur	1	1	10	10	50	100
Zakelijk spreekuur	0	1	0	1	0	4
Netwerkbijeenkomst kunstvakopleidingen	0	1	0	3	0	15
Educatie						
Groep 8-musical	1	3	5	3	150	300
Middelbareschoolmusical	1	1	50	42	1000	712
Kunstvakopleidingen/48 hours	1	1	2	3	500	43
Club Future	1	1	4	4	60	60
Club Untold Stories	1	0	2	0	20	0
Totaal	29	44	117	122	5500	5650

3.1 Ontwikkeltrajecten

3.1.1 Imagine en Research

De eerste fase van de ontwikkeltrajecten begon met het voeren van gesprekken met makers over hun eerste ideeën om een musical te ontwikkelen. Met sommige makers betekende dit het voeren van een aantal gesprekken, voor anderen was het alvast beginnen te werken aan een pitch/statement dat doorontwikkeld kon worden als alle partijen overtuigd zouden zijn van het initiële idee. Vervolgens werden de eerste stappen gezet naar een treatment, aanzetten tot liedjes, scènelijsten en een doorlopende dramaturgie. Deze fase werd afgesloten met een interne presentatie die een goed beeld gaf van de volgende stappen die gezet moesten worden om dit materiaal door te ontwikkelen tot een volwaardige musical.

3.1.2 Lezing & workshop

Cirkels - Kiki Jaski & Jan Groenteman i.s.m. OpusOne

In Cirkels volgen we vier jongeren tijdens één dag op een middelbare school. Allemaal hebben ze hun eigen dromen, angsten, geldzorgen of schaamte. Door een volledige zonsverduistering staat de wereld even stil en komt alles in een nieuw licht te staan. Cirkels is geïnspireerd op verhalen van een middelbare school in Amsterdam Noord waar Kiki als theaterdocent jarenlang les heeft gegeven en verhalen heeft opgehaald. Naast Kiki Jaski en Jan Groenteman waren Naomi Teekens als dramaturg, Marlon Francis als muziekproducer en Arletta Boland als choreograaf betrokken. MusicalMakers heeft deze productie financieel, productioneel en artistiek intensief begeleid. Helaas is deze productie een weeskindje geworden, nu zowel MusicalMakers als beoogd producent OpusOne geen structurele subsidie zullen ontvangen.

De theatrale lezingen vonden plaats in april 2024 in City of Wesopa (Weesp) en de workshoppresentaties vonden plaats op 2 december in De Landing (Amstelveen) en 10 december in de Schouwburg Tilburg.

Publieksreacties Cirkels

Het geheel is prachtig. Ik heb al veel musicals gezien (en theater in het algemeen) en was erg onder de indruk. [...] Moest gelijk aan Spring Awakening denken en Rent kon ik ook niet omheen. [...] Thnx voor de trip langs memory lane.

Jullie hebben goud in handen: volgend jaar musicalawards voor Aanstormend Talent(en), Muziek, Regie en natuurlijk Beste Musical (Klein)!! Zelf ben ik psycholoog en behandel ik kinderen met selectief mutisme. Top dat dit thema is in jullie voorstelling.

De muziek was echt fantastisch zo met alleen een piano. Uiteraard kan de muziek worden uitgebouwd met kleinschalige instrumenten om meer effect te geven :)

We vonden het een supermooie leesvoorstelling. Deze voorstelling voelt als het echte leven, dat maakt het denk ik zo herkenbaar voor iedereen die in het publiek zat. Maar ook de verhalen van de studenten die voorbijkwamen zijn heel herkenbaar uit de gespreksonderwerpen die wij binnen @ease tegenkomen.

Het normaliseren lijkt zo weer een stukje dichterbij, want als puber/student (of als mens) is het gewoonweg niet alleen maar positief en makkelijk.

Koud Vuur - Daniël Cohen & Roy Jonathans i.s.m. OpusOne

Samen met producent OpusOne zijn we in 2023 gestart met de ontwikkeling van de nieuwe musical Koud Vuur over intergenerationeel trauma. Over vaders en zonen, en hoe de ingrijpende nasleep van het koloniale tijdperk nog steeds voelbaar is in het leven van jonge mensen, hier en nu. Een jong stel gaat in relatietherapie. Emma is wit, Mingus is Moluks, al voelt hij zich compleet Nederlands. Hij heeft zijn hele leven al last van plotselinge woede-uitbarstingen. Gedrag dat hij maar al te goed kent van zijn vader, waarmee hij alle banden heeft verbroken. Met hulp van de relatietherapeute Janine, die zelf Indonesische roots heeft, probeert het stel hun problemen onder ogen te zien.

Het team bestaat uit makers met een Indonesische en Molukse achtergrond, zoals jonge choreograaf Roy Jonathans die voor het eerst regie voert, ondersteund door schrijver/regisseur Daniël Cohen, componist Billy Maluw en Jockey Latukolan als medechoreograaf.

Deze productie is door MusicalMakers financieel, productioneel en artistiek intensief begeleid, maar ook hier is het wegvallen van MusicalMakers een spaak in de wielen van de doorontwikkeling. Producent OpusOne probeert via andere wegen deze risicovolle productie alsnog van de grond te krijgen, omdat het een verhaal is over een belangrijk stuk Nederlandse geschiedenis wat nog niet of te weinig verteld wordt en waarbij we in de leesvoorstellingen al zagen dat het een nieuw publiek vond onder de Molukse gemeenschap in Nederland.

De leesvoorstellingen van Koud Vuur vond plaats in april 2024 op 12 april in Theater Orpheus (Apeldoorn), 15 april in de Meervaart (Amsterdam) en 18 april in De Nieuwe Kolk (Assen).

De workshopvoorstellingen vinden plaats in 2025.

Publieksreacties Koud Vuur

Ik vond het bijzonder bij deze leesvoorstelling te mogen zijn, waarbij de acteurs al in zo'n vroeg stadium 'met de billen bloot' voor het publiek stonden. Een verrijking voor een vervente theaterbezoeker.

Heel bijzonder dat dit totaal verzwegen verhaal tegelijkertijd zoveel links heeft met andere actuele thema's van racisme en inter generationeel leed. Ik hoop en bepleit vurig dat deze productie in al haar prachtige soberheid snel te zien zal zijn! Dikke complimenten voor de wijze waarop je dit onderwerp hebt uitgewerkt tot dit diep roerende verhaal!

De voorstelling gaf me een trots gevoel dat mijn persoonlijke geschiedenis op zo'n geweldige en moderne manier wordt verteld en bezongen!!!

Het effect van honderden jaren koloniale overheersing gecombineerd met de intrinsieke trouw van de Molukkers (Ambonezen) aan het Nederlands gezag vormen de voedingsbodem van deze mooie musical. Hoe pijn en verdriet meerdere generaties kan beïnvloeden. Ik ben zelf van Indische afkomst en heb er veel herkenning uitgehaald.

Ik vind ik het heel mooi hoe jullie muzikaal, beeldend en inhoudelijk duidelijk maken dat er sprake is van twee verschillende perspectieven/'werelden'.

Roos - Naomi van der Linden

De musical Roos vertelt het verhaal van drie generaties vrouwen en volgt hen in hun verschillende relaties tot anderen: van hun naasten tot hun geliefden én eventuele minnaars. Centraal staat de 50-jarige Roos. Ze staat op een kantelpunt in haar leven en reflecteert op iedere keuze die ze tot nu toe heeft gemaakt. Uiteindelijk is ieder personage op een zoektocht naar het bewandelen van hun eigen pad; het kiezen voor zichzelf, het aangaan van het avontuur én het plukken van de vruchten in de liefde.

Met diverse relatievormen op het podium zoals polyamorie en de lesbische relatie van Roos' dochter brengen makers Naomi van der Linden en Floortje Schoevaart een nieuw perspectief op relaties naar het podium, net zoals de dood van het hoofdpersonage Roos iedereen dwingt vanuit een heel nieuw perspectief terug te kijken op hun eigen levens.

De leesvoorstellingen van Roos zijn aan publiek getoond op 17 december in het DeLaMar Café en op 19 december in Theater Orpheus in Apeldoorn.

Publieksreacties Roos:

De voorstelling gaat over de struggle om keuzes te maken die soms ingaan tegen het verwachte beeld en kunnen scheuren met een bepaald tijdsbeeld.

De liedjes waren mooi. Vooral van Roos en haar moeder!

Mooi, meenemend verhaal, kon helemaal meegaan in de emotie van de spelers.

Alle personages hebben mij gegrepen in een pakkend verhaal. Een heftige maar mooie boodschap voor iedereen.

Ik vond het een herkenbare musical over een gezinsleven met herkenbare gebeurtenissen.

Voor mij ging het over dromen najagen en niet voor het bekende pad kiezen. Het heeft me laten huilen, lachen en nagenieten!

Heb nog steeds het nummer "Wat wil ik nog" in mijn hoofd.

3.1.3 Output middenzaal

Cry Me - Eva Line de Boer

In 2023 en 2024 is er output gerealiseerd in de vorm van een workshopvoorstelling van de nieuwe musical Cry me van regisseur en theatermaker Eva Line de Boer. In Cry me treffen zes mensen – ieder in hun eigen fase van heartbreak – elkaar wekelijks om onder bezielende leiding van een muzikant hun gebroken harten te helen. Ze herbeleven het moment van uitmaken, bezingen de fouten van hun exen en oefenen in liefdevol loslaten.

Geïnspireerd door de helende werking van breakup songs, werkte Eva Line samen met haar team vanuit improvisatie toe naar een eerste middenzaalproductie met als uitgangspunt een bredere publiekstoegankelijkheid. Vanuit MusicalMakers is geadviseerd op de aanpassingen die nodig zouden zijn om dat te bereiken, is met een kleine coproductiefee de stap naar de middenzaal financieel mogelijk gemaakt en is advies gegeven op het boeken van een tournee voor deze voorstelling.

Op 4 september 2024 heeft een eerste try-out plaatsgevonden in de Kunstlinie in Almere. Dit krijgt nog een vervolg met drie voorstellingen op 3, 4 en 5 januari 2025 in datzelfde theater en mogelijk een speekreeks in Theater Bellevue en op Lowlands.

3.1.4 Gesubsidieerde gezelschappen

Als bruggenbouwer heeft MusicalMakers ook grotere, gesubsidieerde gezelschappen en makers bijgestaan in hun eerste stappen binnen het musicalgenre. De wens om een groter en breder publiek te bereiken is aanwezig bij veel van de grotere theatergezelschappen, maar de expertise ontbreekt om dat binnen het multidisciplinaire genre van musical tot een geslaagde productie te brengen. Daarom werkte MusicalMakers samen met verschillende gezelschappen om die stap naar de productie van nieuwe Nederlandse musicals te ondersteunen. Vaak was hierin het voorstel om eerst een bestaande musical naar Nederland te brengen, de achterban van de veelal theatergezelschappen mee te nemen in de nieuwe richting om vervolgens in een vervolgtraject een volledig nieuwe musical te ontwikkelen.

3.2 Kennisprogramma's

3.2.1 Writer's Lab - Jurrian van Dongen

Binnen het Writer's Lab gingen theatermakers, begeleid door een ervaren coach, in kleinschalige werksessies zelf aan de slag met een concrete vraag of thema. Het eerste Lab dat in maart 2024 plaatsvond, werd geleid door ervaren liedtekstenschrijver Jurrian van Dongen met het thema "Dingen om over na te denken als je een musicalliedtekst schrijft". Liedteksten schrijven voor een musical is een complexe bezigheid. Omdat zo'n lied een verhandeling op zich is, maar ook een onderdeel van een groter verhaal. Hoe herken je een mededeling die het waard is om gezongen te worden? Welke vorm tilt de inhoud op? Wanneer is het karakter aan het woord en wanneer de schrijver?

Het Writer's Lab mondde uit in een masterclass waarin de liederen werden gepresenteerd.

Deelnemers aan deze editie van Writer's Lab waren: Elaine Hakkaart, Elly Scheele, Jip Verwegen, Judith Boesen, Pepijn van der Berg, Quinten de Smedt, Sanne Thierens, Sem Anne van Dijk en Teuntje Post.

3.2.2 Masterclass - Ivo Van Hove, Jurrian van Dongen

MusicalMakers organiseerde meerdere Masterclasses met toonaangevende makers, uit het binnen- en buitenland. In deze Masterclasses gaven ze een inkijkje in het maakproces en deelden ze hun lessen en ervaringen, zodat duidelijk werd hoe musical- en muziektheater ontstaat. Op 20 januari 2024 nam Ivo van Hove het aanwezige publiek mee in het proces van het ontwikkelen en regisseren van grote, vernieuwende musicals en deelde hij zijn ervaringen. Diezelfde dag kon de voorstelling Jesus Christ Superstar worden bezocht.

Jurrian van Dongen:

"Een goede musicalsong klinkt als een gezongen gedachte, een spontane ingeving, een aftastend gesprek. Iemand zet z'n binnenwereld op een rij. Iemand krijgt een woedeaanval. Twee mensen verbreken een relatie. Het volk pikt het niet meer. Het heeft een zekere actualiteit, zoals in principe alles wat er tussen acht en elf op een podium gebeurt ook al gebeurt het voor de tweehonderdste keer. De gedachte vormt zich nu, er staat nu iets op het spel."

De tweede Masterclass was de afsluiting van het Writer's Lab met Jurrian van Dongen, waarin de oogst van het Writer's Lab te beluisteren was en Caroline Borgers met Jurrian over deze materie in gesprek ging. Deze Masterclass vond plaats op 17 juni in Theater Bellevue (Amsterdam).

3.2.3 Writer's Room

Tijdens de Writer's Rooms werden bestaande musicals op de snijtafel gelegd en de anatomie van een klassieker ontleed. Bestaat er zoiets als een 'well made musical'? Zo ja, hoe is die opgebouwd? Welke elementen zorgen ervoor dat een musical artistiek of zakelijk slaagt? En hoe is de musical ingebed in de musicalgeschiedenis?

In november 2023 vond de eerste Writer's Room plaats die inging op de muziekdramaturgie van de hitmusical Hamilton. Om dit publiekssucces nog verder te ontleden, was de Writer's Room van 18 maart 2024 gericht op de tekstdramaturgie en choreografie van de Broadwayhit. Dramaturgen Annemiek Lely en Naomi Teekens gaven met de aanwezigen antwoord op de vraag: hoe steekt de dramatische structuur van Hamilton in elkaar? Daarna gingen ze in gesprek met choreograaf Pim Veulings. Hoe kijkt hij als maker naar de choreografie van deze eigentijdse klassieker? Wat is de bijdrage van de choreografie aan de dramaturgie van Hamilton?

Op maandag 3 juni dook MusicalMakers met alle aanwezigen in de tekstdramaturgie van Broadwayhit West Side Story. Onder leiding van de dramaturgen Naomi Teekens en Cecile Brommer zochten we naar de climax, de 'darkest moment' en de 'I need song' van deze musical. Daarna gingen we in gesprek met schrijver en regisseur Daniël Cohen over de balans tussen vakkundigheid en creativiteit. Hoe gebruikt hij als maker zijn kennis van dramaturgie en structuur bij nieuwe musicals? Welke musicalwetten moet je altijd eerbiedigen en waar zit de meeste ruimte om te experimenteren en vernieuwen?

3.2.4 Musical Talk & Musical AfterTalk

Na de Musical Talk tijdens het Theaterfestival in september 2023 in de Balie ontstond een levendige discussie over de kunst van het ontwikkelen en produceren van nieuwe musicals, mede geïnspireerd door de speech van Millie Taylor (Bridging Subsidy and Commerce - Musical Theatre as a case study). Er bleek behoefte om hierover op een later tijdstip met elkaar door te praten, en daar gaven we graag gehoor aan. Samen met panelleden, producenten, makers, theaters en fondsen gingen we op 22 mei 2024 in gesprek in een Musical AfterTalk over de huidige uitdagingen die we tegenkomen bij het ontwikkelen en produceren van nieuwe musicals. We streefden naar een uitwisseling van kennis en het ophalen van vraagstukken die weer voeding boden voor volgende kennisprogramma's en zo het gesprek voort te zetten.

Het vervolggesprek hebben we gehad op 6 september 2024 met een nieuwe Musical Talk op het Nederlands Theater Festival, met als vraag: hoe betrek je een breed en divers publiek in het maakproces van een nieuwe voorstelling? In de MusicalTalk op 6 september presenteerden drie professionals (Teunkie van der Sluijs – The Young Vic, Albert Verlinde – theaterproducent, Virginie Bakker – Dawn Collective) beproefde manieren om publiek te werven, waarbij het betrekken van het publiek bij het maakproces een belangrijke troef is. Vervolgens was er gelegenheid voor de aanwezigen om hun eigen praktijken te toetsen aan de gepresenteerde voorbeelden.

Naar aanleiding van deze Musical Talk vond er opnieuw een Musical AfterTalk plaats op 18 november 2024, waarin we hebben doorgepraat met makers, producenten, theaters en fondsen over het betrekken van het publiek tijdens het maakproces en makers hun projecten konden pitchen aan de andere aanwezigen om hopelijk een nieuwe plek te vinden voor de doorontwikkeling van hun projecten.

3.2.5 Spreekuur - Creatief Spreekuur, Zakelijk Spreekuur

Vanaf september 2023 was er elke laatste donderdag van de maand de hele dag Creatief spreekuur, waarin dramaturgen en creatief producenten beschikbaar waren voor advies inzake alle aspecten van het ontwikkelen van nieuw musicalrepertoire: inhoud en vorm, ontwikkelproces, operationele en zakelijke vragen. Makers gaven we per persoon of collectief coaching. Daarin luisterden we zo goed mogelijk naar de vraag en gaven we ze concrete tools om een volgende stap te zetten. Ook koppelden we ze aan andere makers of verwezen we ze naar producenten, opleidingen en relevante (theater)instellingen. In 2024 hebben er 10 creatief spreekuren plaatsgevonden met in het totaal 30 makers of makersduo's die om advies vroegen. Vanaf juni 2024 is hier het Zakelijk spreekuur bijgekomen. Door de interne omstandigheden is dit slechts een keer georganiseerd en zijn de hulpvragen op andere manieren beantwoord.

3.2.6 Muziektheaterprijs

Samen met het Nederlands Theater Festival is de Muziektheaterprijs in het leven geroepen die vanaf 2025 jaarlijks uitgereikt zal worden. Doelstellingen van de prijs zijn het uitlichten van de enerverende ontwikkelingen in muziektheater in brede zin, het stimuleren van het discours over musical, het bouwen van bruggen tussen mensen en sectoren en het bij een breder publiek onder de aandacht brengen van de ontwikkeling van de kunstvorm musical. Originele Nederlandse producties worden genomineerd per subgenre: musical, theateraal concert of muzikale performance, opera en operette. De vakjury heeft een gelijkwaardig brede expertise en opereert onafhankelijk van MusicalMakers en het Nederlands Theater Festival waarbij het Nederlands Theater Festival verantwoordelijk is voor de productie, marketing en de financiering van de Muziektheaterprijs.

Met een financiële bijdrage vanuit de VandenEnde Foundation is de Muziektheaterprijs vanaf 2025 bekostigd en zal de eerste uitreiking ervan in 2026 plaatsvinden. De jury is in 2024 samengesteld, zodat zij in het komende seizoen voorstellingen kan bezoeken en nominaties kan maken. Ulrike Bürger-Bruijs en Cecile Brommer blijven op persoonlijke titel bij de Muziektheaterprijs betrokken. We zien deze prijs dan ook als een concrete erfenis vanuit MusicalMakers die na de opheffing van de stichting nog steeds musical en muziektheater de plek en erkenning geeft die het in het theaterlandschap verdient.

3.2.7 Digitalisering

Veel van de kennisprogramma's zijn opgenomen ter archivering en om kennis laagdrempelig beschikbaar te maken/houden, ook buiten die ene middag/avond. We vinden namelijk dat deze kennis gedeeld moet worden om zowel makers als publiek meer inzicht te laten verkrijgen in het maakproces van musicals en de aannames over musical weg te nemen.

De registraties van de Musical Talk van september 2023 en de Masterclasses zijn terug te vinden op de website en in 2024 hebben dramaturgen Cecile Brommer, Annemiek Lely en Naomi Tekens de onderwerpen en inzichten van de Writer's Rooms verwerkt tot podcast, zoals bijvoorbeeld een podcast over tekstdramaturgie bij het schrijven van een nieuwe musical en de muziekdramaturgie van de musical Hamilton. We merkten namelijk dat het opnemen van een kennisprogramma niet per definitie een goed beluisterbare podcast oplevert. Op deze manier blijft de kennis toch bewaard en kan deze te allen tijde beluisterd worden door eenieder die geïnteresseerd is.

4 Educatie

4.1 Onderwijs

4.1.1 Basisonderwijs - Groep 8-musical / Toolkit

Nederland is het enige land waar bijna elke lagere school afsluit met een groep 8-musical: een fantastisch moment om nieuw en divers publiek te enthousiasmeren voor het genre. Deze vaak eerste kennismaking wilden we optimaliseren door een toolkit aan te bieden die leerkrachten in staat stelt om met de klas kwalitatief goede musicals te kunnen maken. Deze toolkit is ontwikkeld in samenwerking met Internationaal Theater Amsterdam

Aan Elène Vaye is gevraagd om onderzoek te doen naar de huidige groep 8-musical. Ze heeft met 21 bovenbouwgroepen in Oost-Nederland gewerkt en met docenten gesproken over de opties die er op dit moment zijn en de behoeften van de leerkrachten en leerlingen.

Ook heeft Elène met de ITA Toolkit met een basisschoolgroep een eindmusical ontwikkeld en de bevindingen hiervan met MusicalMakers gedeeld.

Met de huidige stand van zaken heeft MusicalMakers de Toolkit niet verder uitgezet/doorontwikkeld.

De komende jaren zou onze kennis op basis van de opgehaalde behoeftes verder worden uitgebreid. In 2023 maakten we een start met de eerste groep 8-musical, die een bewerking door Jorieke Abbing is van het fantasierijke kinderboek De schoen van tien miljoen, gebaseerd op verhalen van kinderen die in armoede leven. Uiteindelijk heeft dat niet tot een nieuwe musical geleid. Ook werkten we samen met Aron & Robin Elstak aan een bewerking van Alice in Wonderland. Deze bewerking wordt nu gemaakt en wordt door de makers zelf doorontwikkeld. Studio Figur was bezig met een groep 8-musical genaamd Hamra en het Oerwoud van Herinneringen. Het verhaal wordt door Studio Figur nog steeds opgepakt, maar waarschijnlijk wordt dit toch geen groep 8 musical.

4.1.2 Middelbare school

MusicalMakers heeft in 2022 in samenwerking met het Poldertheater, de Amsterdamse toneelgroep voor jongeren, de musical Cirkels voor het middelbaar onderwijs ontwikkeld, met focus op het vmbo. Deze musical werd meer dan 140 keer in de klas gespeeld, op Amsterdamse vmbo- en havo-scholen, en begeleid door een lesprogramma voorafgaand aan de voorstelling in de klas en een nagesprek. Voor het voortgezet onderwijs wilden we de komende jaren een landelijke infrastructuur aanleggen, zodat deze voorstelling ook op scholen buiten Amsterdam te zien zouden zijn. Daarnaast wordt Cirkels nu doorontwikkeld naar een musical voor het theater en een breder publiek.

4.1.3 Vakopleidingen

Vanuit het veld klinkt een luide roep om een nieuwe generatie musicalcomponisten, muzikaal leiders, librettisten, schrijvers, choreografen en musicalregisseurs. Er is veel talent, autodidact en opgeleid, maar buiten MusicalMakers zijn er nauwelijks mogelijkheden om je als maker in musical te scholen. Met de landelijke opleidingen theater, muziektheater/musical, popmuziek en conservatoria werd er geregeld gezamenlijk overlegd om de afstand met het werkveld te overbruggen. Op basis van dit overleg organiseerden we in Weesp werkweken (48 hours week) voor specifieke opleidingen, onder leiding van musicalprofessionals. In 2024 heeft een vervolgtraject plaatsgevonden met de ATKA (2 keer). Na de zomer heeft er nog een maakweek/48hours met de ATKA plaatsgevonden van twee beloftevolle projecten. Deze zijn doorontwikkeld en in december 2024 op de ATKA gespeeld. Daarnaast heeft ook de Arnhemse opleiding ARTEZ muziektheater een soortgelijke maakweek/48 hours in juni 2024 gedaan. Voor 2025 stonden er werkweken gepland met Codarts (Rotterdam), Fontys (Tilburg), Koninklijk Conservatorium Brussel, Frank Sanders Akademie (Amsterdam), ATKA (Amsterdam), Artez (Arnhem) en de musicalopleiding van ROC Twente, maar deze hebben helaas geen doorgang kunnen vinden door de sluiting van MusicalMakers.

Daarnaast hebben we in 2024 twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de vakopleidingen, waar deze met elkaar in gesprek konden om afstemming te vinden op hun curriculum en van elkaar konden leren over de werkpraktijk en de aansluiting met het veld.

4.2 Community

In en rondom de maakprocessen en trajecten van MusicalMakers speelden publiek en participatie een belangrijke rol. De theatervorm musical is toegankelijk, maar zelfs dan is voor sommigen deze drempel nog hoog. Naast de publiekswerkers en story researchers zijn de volgende community's/initiatieven in het leven geroepen om mensen in een vroeg stadium bij de producties en MusicalMakers te betrekken en zo ervoor te zorgen dat zij zich herkennen in de verhalen en trajecten van MusicalMakers.

4.2.1 Club Future

De Club Future bestond uit jongeren die kritische en trendsettende sparringpartners zijn voor MusicalMakers. In samenwerking met middelbare scholen en creatieve vakopleidingen is er een enthousiaste club jongeren gevormd die de ambassadeurs zijn van de musicals van de toekomst. Gevraagd en ongevraagd gaven ze advies over nieuwe musicals en nieuwe verhalen of muziek, over de manier waarop musicals gemaakt worden, over de programmering en de marketing rondom nieuwe voorstellingen.

De leden van de Club Future waren: Destyno Agramonte, Nolita Jacott, Rayen Hovinga, Camila Moreno Arias, Hannah Bruijs, Nino Pen, Lana Poort en Katja Fontein.

In 2024 zijn de leden van Club Future meerdere keren bij elkaar gekomen, hebben ze samen voorstellingen en de presentatie van het Writer's Lab bezocht en hebben ze feedback gegeven op verschillende zaken en processen binnen MusicalMakers.

4.2.2 Club Untold Stories

Het was de bedoeling om, met hulp van lokale partners, een klankbordgroep op te zetten van volwassenen met een migratieachtergrond: Club Untold Stories. Club Untold Stories zou beginnen bij de Vrouwen van Weesp, een lokale stichting die de zelfredzaamheid en integratie van vrouwen bevordert. Het ging voor Club Untold Stories in beginsel om vrouwen die interesse hebben in cultuur, maar niet goed weten waar ze naartoe kunnen. Het zou gaan om een laagdrempelige kennismaking, die begint met delen, luisteren en het winnen van vertrouwen. Als het contact eenmaal gelegd zou zijn, hadden we hen kunnen vragen naar hun wensen en onze plannen met hen kunnen bespreken. Het idee was om in meerdere steden in het land dergelijke lokale contacten met plaatselijke partners te leggen, maar te starten in onze thuisbasis Weesp. Op deze manier zouden de meeste projecten van MusicalMakers dus echt starten in de vraag en behoefte vanuit de maatschappij, zou publiek van het begin af aan betrokken zijn bij de projecten en creëerden we vanuit de groep zelf de meeste impact op de verhalen en projecten die ontwikkeld zouden worden.

Om deze groep op te zetten en te begeleiden, hebben we contact gelegd met Nora Akachar. Zij zou in september 2024 de eerste stappen in de opzet gaan zetten, maar vanwege het ontbreken van structurele subsidie en het stoppen van MusicalMakers is ook dit project vroegtijdig stopgezet.

5 Publiek

5.1 Publieksbereik

Uit literatuurstudie, de opkomst bij eerdere activiteiten, de ervaring van directie, medewerkers en partners en op basis van een overleg tussen MusicalMakers en een vijftal publiekswerkers met diverse culturele achtergronden, hebben we geleerd dat je doelgroepen alleen bereikt als je in gesprek gaat en de taal spreekt. Kennis van de doelgroepen is onontbeerlijk. Daarom heeft MusicalMakers geïnvesteerd in het vinden en betrekken van publiekswerkers, omdat dit onderdeel is van haar missie en omdat het diverse en jongere publiek past bij de nieuwe en diverse makers en verhalen die we wilden ontwikkelen. Dit publiek vonden we door onze activiteiten, marketinginspanningen, medewerkers, makers en partners. Het beoogd publieksbereik voor nieuwe musicals is ons huidige musicalpubliek en de diverse gemeenschappen die een relatie hebben met de inhoud van de musicals, zoals Marokkaanse, Afro-Surinaamse, Indonesische, Molukse en Antilliaanse gemeenschappen. Deze vonden we al in de diverse wijken van de steden en bereikten we door de story research en publiekswerkers. We zagen bijvoorbeeld bij de leesvoorstellingen van Koud Vuur dat de Molukse gemeenschap zich aangesproken voelde door de voorstelling en in de nagesprekken zeer zinvolle feedback gaf waar de makers mee verder kunnen. De betrokkenheid van het publiek bij de productie is van onschatbare waarde voor het eindresultaat en verdiept de artistieke ontwikkeling van het genre.

Bij talentontwikkeling bereikten we vooral nieuw en jong publiek; bij de kennisprogramma's bereikten we naast ons huidige musicalpubliek een nieuw, breed theaterpubliek in het land, evenals lokaal publiek in Weesp. Bij de educatieve activiteiten vonden we een nieuw, jong en divers publiek (kinderen/jongeren en hun ouders) in het hele land.

5.2 Huidig en nieuw publiek

In ons streven naar vernieuwing van de kunstvorm is het zaak om bestaand publiek niet te verliezen. De reden dat makers uit andere sectoren musicals willen maken, wordt deels juist ingegeven door de publiekskracht van het musicalgenre. Publieksbehoud begint bij het respecteren van de kenmerken en kwaliteiten en de impact die mensen van musical verwachten. Daarbij is het van belang de musicalliefhebber te blijven vinden en te enthousiasmeren om naar onze voorstellingen te komen. Deze doelgroep bereikten we in 2024 via onze eigen marketing en die van bij de voorstelling betrokken coproductanten, theaters en andere partners. Omdat de kaartverkoop voor voorstellingen via theaters loopt en deze vanwege AVG-redenen weinig informatie mogen delen, kunnen we slecht een beeld vormen van onze bezoekers. Als gevolg van het besluit om te stoppen, was er ook geen verdere capaciteit voorhanden om tot verdere verrijking van de beschikbare gegevens te komen. Maar we zagen bij de verschillende leesvoorstellingen in de zaal een zeer gemengd publiek: oud/jong, verschillende culturele achtergronden, vaak gekoppeld aan de thematiek van de voorstelling. En dat is het publiek dat we graag in de zaal zien, zeker bij zo'n toegankelijke theatervorm als musical.

Dit kwam veelal door de actieve rol die we op ons nemen om mensen te bereiken die niet vanzelf hun weg naar het theater vonden. Het gaat dan nadrukkelijk om mensen buiten de Randstad en mensen met een migratieachtergrond. Dankzij onze lokale en nationale partners, de story researchers en de publiekswerkers vonden we (beoogd) publiek al vanaf het begin van het ontwikkelproces. Partners hierbij zijn coproductanten, theaters en andere culturele en maatschappelijke instellingen. De story researchers organiseerden gesprekken met mensen in het land die zich herkenden in de thematiek van een verhaal en die vervolgens als ambassadeurs betrokken werden. Daarnaast waren we voortdurend in gesprek met meerdere publiekswerkers, speciaal gericht op migratiegroepen. Uit onze eerste gesprekken kwam naar voren dat het belangrijk is dat het wekken van interesse voor theater in het algemeen centraal staat en dat het bezoeken van de voorstelling daar in tweede instantie uit voortvloeit. Per productie werkten onze story researchers en publiekswerkers hand in hand met culturele en maatschappelijke partners.

5.2.1 Marketing

In de eerste helft van 2024 is vooral ingezet op digitale marketing en communicatie, waarbij we met behulp van data-analyse en gerichte targeting online campagnes draaiden op relevante platforms, waaronder met name social media. Door uitgebreide data-analyses konden we doelgroepen specificeren en beter inspelen op de behoeftes en interesses van deze groepen met nieuwe campagnes. Eerdere campagnes voor de producties *De Nieuwe Lichting*, *Time Out* en *Cry me* lieten zien dat in het bijzonder Instagram effectief was in het bereiken van een jongere doelgroep. Ook werkte dit kanaal het best voor de conversie naar kaartverkoop. Ons primaire socialmediakanaal was daarom Instagram, gevolgd door Facebook. We werkten, naast berichten via onze eigen socialmediakanalen, samen met de theaters waar we speelden, zodat we gedeelde posts konden plaatsen dan wel content aanleverden waarmee de theaters hun achterban via social media of hun nieuwsbrieven konden enthousiasmeren. Ook de makers, cast, story researchers en eventuele (co)producenten vroegen we hun socialmediakanalen in te zetten om daarmee het bereik te vergroten.

In de tweede helft van 2024 is een nieuw marketingteam aangetreden dat de focus heeft gelegd op het vergroten van het bereik, het verder uitbouwen van de branding van MusicalMakers zowel binnen als buiten de sector en het doorvoeren van de professionaliseringsslag die ingezet is binnen de marketing.

Het voornaamste uitgangspunt hiervoor was het vertellen van het verhaal van MusicalMakers en de makers/producties die te zien zouden zijn in publieke presentaties. Door content te delen van de dagelijkse gebeurtenissen op locatie en het meenemen van het publiek in het maakproces creëer je een band tussen makers, organisatie en publiek en laat je nieuw publiek kennis maken met de eerste stappen van de musicals. Je geeft mensen een inkijkje in het, voor buitenstaanders, vaak mysterieuze proces van het maken van theater en maakt ze er deelgenoot van. Dit kan al op hele simpele manieren door bijvoorbeeld de jij-vorm te gebruiken in de communicatie en de gezichten achter de schermen te laten zien, waardoor niet alleen de mensen op het podium maar ook de mensen erachter en in de organisatie meegenomen worden in het beeld dat men van MusicalMakers heeft.

Veel zaken werden in de grondverf gezet, maar door de wetenschap van een (mogelijke) sluiting van MusicalMakers aan het eind van 2024 is de aandacht vooral gericht geweest op de positieve manier waarop MusicalMakers een bijdrage heeft geleverd aan het musicalveld met de producties die in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en diegene in 2024 nog op stapel stonden. Cirkels en Roos kregen hun eigen artwork en de groei van het socialmedia-account van MusicalMakers heeft gezorgd voor meer bereik voor de voorstellingen en betrokken makers. In samenwerking met de theaters is ervoor gekozen om de theaters zelf het voortouw te laten nemen in de marketing. Zij kennen namelijk hun eigen achterban het beste en weten hoe ze haar kan bereiken. Daarom werd marketingbudget van MusicalMakers gealloceerd voor de individuele theaters en werd gewenste marketingmateriaal aan de theaters gestuurd. We hebben gezien dat de impuls die de theaters zelf aan de verkoop van de voorstellingen hebben gegeven, met hulp van MusicalMakers, voor mooie volle zalen gezorgd heeft bij de leesvoorstellingen aan het eind van het jaar.

Naast de focus op social media, en onze eigen digitale communicatiekanalen en die van onze partners, onderhielden we goede contacten met theater- en musicalgerelateerde sites als ook regionale en landelijke nieuwssites. We zijn regelmatig in landelijke media zichtbaar geweest, in interviews met de makers, coproducten en de (creatieve) leiding van MusicalMakers, vaak gerelateerd aan de producties die eraan kwamen en aan de subsidieperikelen die niet alleen MusicalMakers maar het hele genre musical en de volledige theatersector troffen. Met de tegenvallende berichten rondom het subsidiebestel en musical heeft MusicalMakers zich hard gemaakt voor aandacht over deze onderwerpen. Zo is er bijvoorbeeld direct na de eerste adviezen voor de BIS en FPK een artikel over de ontstane situatie rondom het genre musical in Theaterkrant verschenen. Deze geluiden hebben geholpen met de lobby voor de ontwikkeling van het genre en de bewustwording van de kapitaalvernietiging die op het punt stond te gebeuren.

Het gesprek met het publiek is een belangrijk onderdeel van het maakproces binnen MusicalMakers, maar ook binnen de communicatie. Daarom haalden we feedback op van het publiek, in nagesprekken en enquêtes. De enquêtes die na afloop van activiteiten zijn uitgestuurd, bevatten ook voor het evalueren van de marketinginspanningen belangrijke feedback. Door de bezoekersreacties en een analyse van de data leerden we wat wel en niet werkten zodat we als organisatie zouden blijven leren en onze aanpak zouden kunnen blijven verbeteren. De publieksdata en uitkomsten van de enquêtes zijn per productie (waar dat mocht en mogelijk was) gedeeld met de makers van de betreffende producties.

5.2.2 Toegankelijkheid

Zo'n 6 miljoen Nederlanders heeft hersenletsel, Long COVID of andere aandoeningen, voor wie het huidige theater zowel op de route naar de theaterstoel als ook in het aanbod niet altijd aansluit. Samen met stichting Onbeperkt Genieten waren we bezig met het maken van een format om de leesvoorstellingen toegankelijk te maken voor deze doelgroep. Door het ontbreken van scenografie en het beperkte instrumentarium bij een leesvoorstelling zouden deze type producties perfect zijn geweest voor een prikkelarme versie. Ook wilden we in 2025 een masterclass organiseren om musicalmakers te leren hoe je een prikkelarme musical kunt maken. Ook deze ontwikkeling is door het sluiten van MusicalMakers een halt toegeroepen.

